Kasdien, išskyrus pirmadienius, 7 val. ryto
REDAKCIJA: Kaunas, Ožeškienės g. 3, b. 2 Priėmimo valandos 11—12.
ADMINISTRACIJA: Kaunas, Ožeškienės g. 3 b. 2 Priėmimo valandos 9—15. Telefonas 883.
Užsienio žinias Redakcija priima kasdien iki 10 val. vakaro.
Originalai ar saugoti atsiųstų rankraščių Redakcija neatlieka.
Be Redakcijos sutikimo žinios perspausdinti draudžiama.
Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.
Atsakomasis Redaktorius Jurgis Talmantas.
Leidėjas „MINTIES" Bendrovė.
Ožeškienės gatvė 3.

Antradienis, 1925 m.
birželio mėn. 9 d.

RYTAS

POLITIKOS, EKONOMIJOS IR KULTŪROS DIENRAŠTIS

Šio Nr. kaina 30 cen

PRENUMERATA

	mėn.	met.
KAUNE:		
a) pristatant į namus	6 lt.	62 lt.
b) siunčiant paštu	5 „	50 „
KITUR:		
a) pristatant į namus per agentus, miestuose ir miesteliuose	7 „	74 „
b) siunčiant paštu	5 „	50 „
UŽSIENIUOSE	10 „	100 „

Išskyrus Vokietiją, Latviją ir Estiją, kuriems taikomas Lietuvos tarifas.

SKELBIMŲ KAINOS: Petito eilutei arba jos vietai (35 m/m) a) po tekstu — 60 ct. b) prieš tekstą — 1 lt., c) tekste — 1 lt. 20 ct. Belyminiams skelbimams ir ieškantiems darbo nuleidžiama ligi 80 nuoš.

Dažnai skelbiantiems didelės nuolaidos.

122 (427) Nr.
Tretieji metai.

Amerika vis spiriasi.

LONDONAS, VI-6 (Elta). Reuterio pranešimu, Naujorko „World", rašydamas del Santarvės notos Vokiečiams nusiginklavimo reikalu, pareiškęs, kad ryšy su Versales sutartimi Santarvė galinti Vokiečiams daryti įvairius reikalavimus. Tačiau Jungtinės Valstybės niekada nepritarsiančios Santarvės nusistatymui ir politikai, kurie pavojingi Europos saugumui ir taikai.

Lenkai verkšlena.

VARŠUVA, VI-8 (Elta). Visa lenkų spauda labai gyvai komentuoja Prancūzų Anglų susitarimą del saugumo pakto.

„Rzeczpospolita" pastebi, kad jei gautos žinios del Anglų memorandumo esančios tikros, tai vakarų saugumo paktas negalįs sudaryti bet kurio pavojaus Lenkijai.

Przeklad Wieczorny", konstatuodamas, kad Anglija leidžianti Prancūzijai peržengti demilitarizuotą zoną ir eiti pagalbon Lenkijai, jei šiai gręstų pavojus, pažymi, kad tai esą lygu tam, kad Prancūzijai leistų vienai kovoti su Vokietija. Laikraštis toliau priduria, kad sunku esą suprasti del ko, tas paktas vadinąsis taikos garantija, o ne atvirkščiai — karo garantija.

„Robotnik" rašo: «Gautos apie Anglų Prancūzų susitarimą informacijos dar aiškiau patvirtina, kad Anglija nenorinti garantuoti ir negarantuosianti Lenkijos Vokietijos sienų. Anglija mokėjusi ginti savo nusistatymą ir Prancūzija su juo sutinkanti». Laikraštis pabrėžia, kad visos Anglijos koncesijos del Lenkijos saugumo neturinčios jokios realinės vertės Lenkijai.

Vokiečiai vis tik siūlo.

LONDONAS, VI-8 (Elta). „Westminster Gazette" Berlyno diplomatinis korespondentas rašo, kad Vokiečių vyriausybė žadanti pasiūlyti Santarvei konferenciją, kurioj būtų išspręstas saugumo klausimas. Vokiečių politikai maną, kad tik Santarvės ir Vokiečių konferencija galinti pašalinti visus su saugumo klausimu surištus nesusipratimus ir atvesti derybas del saugumo iki sėkmingo galo. Vokiečiai tiki, kad Santarvė, neatsižvelgiant į tai, kad konferencijos sumanymą kelią Vokiečiai, jam pritarsianti ir tuo palengvinsianti atatinkamai saugumo paktą išspręsti.

Svetur.

Amerikoje.

Bėga ir žudosi nuo karščio.

VAŠINGTONAS, VI-8 (Elta). Radio žiniomis, Philadelphijoj del kaitrų nusižudęs vandens departamento direktorius. Tokių savižudybių įvyksta ir daugiau, Jungtinių Valstybių didžiųjų miestų gyventojai bėga į laukus ir pajūrius, kur kaitros ne taip jaučiamos.

—

Del kaitrų Naujorke mirė 252 žmonės, iš kurių keli patys nusižudė.

—

Kai kuriose Jungtinių Valstybių srityse kaitros staiga sustojusios ir, temperatūra siekianti tik 20°—50° Fahrenheito.

Estijoje.

Ardąs koaliciją įstatymas.

TALINAS, VI-8 (Elta). Estų kairiosios partijos įteikė įstatymo projektą, kurs normuoja laukų darbininkų darbo laiką. Įstatymas draudžia priimti laukų darbams jaunuolius iki 16 metų amžiaus. Darbo laikas normuojamas sulig sezonais ir svyruoja nuo 6 iki 11 valandų. Darbdaviai už įstatymo nevykdymą būsią smarkiai baudžiami. Įstatymo prižiūrėjimas pavedamas tam tikriems komisarams.

Estijoj iš viso priskaitoma 78.000 laukų darbininkų. Projektas susilaukė aštrios opozicijos iš ūkininkų sąjungos ir laukiama komplikacijų dabartinėj koalicijoj.

Buv. Suomijos prazidentas Taline.

TALINAS, VI-8 (Elta). Į Taliną atvažiavo buvęs Suomijos valstybės prezidentas Stalbergas. Jo kelionei teikiama didelės politinės reikšmės.

Šaukiamas tieson buv. ministeris.

TALINAS, VI-8 (Elta). Buvęs Estijos prekybos pramonės ministeris Ipsbergas šaukiamas tieson už neteisėtą elgesį su Baltijos Rusijos akcine bendrove. Del buv. finansų ministerio Vestelio, kuriam inkriminuojamas kitas nusikaltimas, dar nutarimo nepadaryta.

Nauja partija.

TALINAS, VI-8 (Elta). Susijungė Estų socialdemokratų ir nepriklausomų socialistų partijos ir įsteigė naują partiją «Estų socialistinių darbininkų partiją». Prie jos prisidėjo ir nacionalistai liberalai. Naujoji frakcija parlamente turi 25 atstovus. Ji reikalauja sau parlamento pirmininko vietos.

Trumpai iš visur.

— ROMA, VI-8 (Elta). Pranešama kad turtingiausi visoj Italijoj princas ir princesa Biscari atidavę visą savo turtą vargšams ir įstaigoms išlaikyti.

— ... ma, kad į Genevą atvyksią Anglų ir Prancūzų užsienių reikalų ministeriai Chamberlainas ir Briandas, kurie jau pradėję derybas del Europos saugumo pakto.

— KAIRAS, VI-8 (Elta). Ryšy su sirdaro Stacko nužudymu Kairo teismas pasmerkęs mirti 8 aigiptiečius.

— MASKVA, VI-8 (Elta). Kijevo teismas pasmerkė mirti buvusį Rusų caro kariuomenės generolą Bieliavina, Ukrainiečių raudonosios kariuomenės valdininką Ivanovą ir vieną moterį, kurie buvo kaltinami šnipinėjimu Lenkų naudai.

— LONDONAS, VI-8 (Elta). Radio žiniomis iš Tanžiro, rifkabiliai puolą Prancūzus visu frontu. Iš kai kurių pozicijų Prancūzai pasitraukę.

— LONDONAS, VI-8 (Elta). Pranešama, kad Kinijoj prasidėjęs naminis karas.

— ROMA, VI-8 (Elta). Stefani agentūros pranešimu, sukilę gyventojai užėmę Graikų Samos sostinę, su salos ėmę vietos valdžią, nuginklavę ten stovinčias kariuomenės dalis ir pareiškę Graikų vyriausybei, kad jie paskelbsią Samos salos nepriklausomybę, jei Graikija nesumažinsianti Samos salai mokesnių.

— BIELGRADAS, VI-8 (Elta). Bielgrade ėjusios tarp Graikų ir Pietųslavų derybos sąjungai sudaryti nutrūko. Graikų vyriausybė griežtai atsisakė leisti Pietųslavijai eksploatuoti geležinkelių liniją Gueogheli—Salonikai. Iš savo pusės Bielgrado vyriausybė pareiškė, kad Pietųslavų zona Salonikuos be sakytos linijos, neturinti bet kurios reikšmės Pietųslavijos prekybai.

Kinijos padangėj

Riaušės tebesitęsia.

LONDONAS, VI-8 (Elta). Žiniomis iš Pekino, darbininkų riaušės Sanchajuj tebevykstančios. Svetimų valstybių atstovybėms Pekine ir Sanchajuj pavykę susekti, kad Maskva pasiruošusi remti Kinų darbininkus pinigais ir ginklais. Maskvos vyriausybė norinti sukelti Kinijoj naminį karą ir tam tikslui siunčianti į Kiniją daug karo amunicijos.

Reuterio žiniomis, studentai puolę policijos nuovadas Chinkiange.

Toliau pranešama, kad į Sanchajų jau atvykę 15.000 svetimų valstybių jūrininkų, trys Anglų kreiseriai, vienas Prancūzų ir vienas Italų. Be to, Sanchajaus uoste stovį septyni Jungtinių Valstybių naikintojai, 10 Anglų ir keli Japonų šarvuoti laivai.

Padėtis Šanchajuj paaštrėjo.

PEKINAS, VI-8 (Elta). Padėtis Šanchajuj paaštrėjo kinų policininkams prisidėjus prie streiko.

Iš Londono pranešama, kad Amerikos vyriausybė pareiškusi santarvei, kad dabartinei padėčiai esant, ji nepripažįstanti reikalo bendro santarvės veikimo Kinuos.

Pekino prekybininkai nutarė boikotuoti japonų firmas Šanchajuj, dalyvavusias įvykusiose ten riaušėse.

„Times" del įvykių Šanchajuje.

LONDONAS, VI-8 (Elta). „Times" rašo, kad atvykus į Sanchajų Jungtinių Valstybių, Japonų ir Anglų karo laivams, padėtis kiek pagerėjusi, bet galutinai dar pavojus nėsąs pašalintas. Kinų darbininkų streikas Japonų audimo pramonės įmonėse turįs daugiau politinio, negu ekonominio pobūdžio ir tam darbininkų judėjimui vadovaują Kinų studentai. Atsižvelgiant į tai, kad Sanchajuj esą 5.600.000 gyventojų ir kad Sanchajus — svarbiausias pasaulio komercinis centras, kuriam daugiausia interesų turinčios svetimos valstybės, reikią rimtai Sanchajaus padėtimi susirūpinti. Toki studentų ir darbininkų ekscesai, kaip suruoštos demonstracijos, per kurias studentai šaukę „šalin su Jėzaus tikyba", ir „žudykit anglus ir Japonus", neleistinos. Jos rodančios, kad Kinų darbininkus ir studentus diriguoją užsienių komunistai, kuriems vadovaujanti Maskva.

Todel svetimos valstybės, kurioms rūpinti pasaulio taika, savo ir Kinų reikalai, turinčios padaryti rimtų žygių tokiems Kinų studentų ir darbininkų ekscesams pašalinti.

Neramumai pasiekė ir Nankiną.

PEKINAS, VI-8 (Elta). Padėtis Kinuose dar labiau pablogėjo. Neramumai pasiekė ir Nankino sritis.

Amerikos chargé d'affaires Pekine įsakė amerikiečiams išsikraustyti iš Kantono priemiesčių, kur laukiama didelių kovų. Didžiosios valstybės pranešė Kinų užsienių reikalų ministerijui, kad jos norinčios pasiųsti į Šanchajų tam tikrą komisiją, kuri ištirtų dalykų stovį vietoj.

Mūsų botanikos sodas.

Tokia antrašte pasirodė straipsnis gerbiamojo prelato A. Jakšto «Ryto» 112 Nr. š m. apie mūsų botanikos sodą. Savo straipsniu gerbiamasai prelatas mane labai sudomino, todel matydamas kad mūsų visuomenė kas kartą vis labiau susidomi ta jauna kultūros šaka mūsų valstybėje, ryžausi parašyti čionai keleta paaiškinimų prie minėto straipsnio ir šį tą dar pridėti, nes daugeliui iš asmenų, neretai iš visų Lietuvos kampų lankančių sodą, norėtusi žinoti apie sodo uždavinius ir gaunamus iš valdžios jam užlaikyti kreditus.

Viešai sodas dar publikai uždarytas, nes einą dar jo tvarkymo darbai ir apie jo atidarymą bus visuomenei pranešta laikraščiuose, vienok nežiūrint į tai, asmenims norintiems sodą lankyti visumet jo vartai atidaryti, tik reikalinga apie tai pranešti sodo administracijai ir mielai viskas bus parodyta ir paaiškinta.

Sodo uždavinys — duoti mūsų Universiteto studentams gamtinikams ir medikams reikalingos medžiagos pasaulio augmenijai pažinti; toliau, botanikos sodo uždavinys yra parodyti plačiajai visuomenei įvairius augalus iš visų pasaulio kraštų, supažindinti ją su dekoratyviais, technikos, vaistiniais ir k tokiais augalais, esančiais įvairių gi ninių ir šeimynų, vienu žodžiu duoti supratimą apie augmenijos grožį ir naudą žmogui, taip pat jame ugdyti tų augalų meilę.

Botanikos sodas yra tokia pat įstaiga, kaip ir muziejus, arba paveikslų galerėja, kurie ne ieško didelių pajamų šaltinių, bet stengiasi skiepyti liaudyje grožio meilę. Todel aš nusistatęs prieš įeinamojo botanikos sodan mokesnio ėmimą kaip tai kai kurie iš mūsų norėtų, bet kaip čia ir imti jeigu sodo tvora dar ne visa užtverta ir sodas nesutvarkytas. Užsieniuose, tiesa, už įėjimą mokama tam tikromis dienomis labai mažas mokesnis, o kitomis dienomis įėjimas laisvas visiems. Mūsų sode iš tikrųjų yra senas apleistas vaisinis sodas, bet jisai tokioje pat tvarkoje yra gautas du metai atgal iš Sodininkystės mokyklos. Apleistas sodas todel, kad jame pasodinti vaisiniai medžiai daugiausia laukiniai, tiesa, galima būtų užsodinti vaisinį sodą jaunais medeliais, bet niekur nėsu matęs, kad botanikos sodai užsiimnėtų vaisinių medžių auginimu — tas darbas yra sodininkystės mokyklų ir kitų specialių įstaigų, imančių iš to pelną. Uzsodintame dabar vaisiniais medžiais plote ilgainiui numatyta sodinti parko medžių kolekcijos žydinčių krūmų ir daugmetinių gražių žydinčių augalų; planas tiems sodinimams yra padarytas, ruošiamasi vykdyti kiek tai leidžia išlaidoms skirti kreditai — visas sodas bus sutvarkytas tik po keliolikos metų.

Ateityje, miesto gyventojams botanikos sodas bus tokia vieta kaip ir Londono botanikos sodas — Kew, kur sekmadieniais susirenka ligi 100,000 žmonių, arba Leningrado ir Berlyno kur yra ir pavilionai šaltiesiems gėrimams, suoleliai sėdėti ir visoki patogumai asmenims, kiauras dienas sode praleidžiantiems. Mes dabar dar to padaryti negalime — turime visų pirmiausia aptverti tvora, ir kol tai nebus padaryta, nieko geresnio negalime tikėtis.

Visi botanikos sodai, o aš jų keleta dešimčių aplankiau, turi, jeigu jie yra kur užmiesčiuose, kaip sakysime Berlyne—Dahleme, Londone, Miunchene, Leningrade — daugiau arba mažiau gerą susisiekimą su miesto centrais — pas mus to nėra, bet ir visas susisiekimo klausimas galės būti iškeltas tik tuomet, kaip bus A. Fredos rajonas prijungtas prie miesto — tasai prijungimas įvyks gal netrukus.

Koklomis pinigų sumomis batanikos sodas užlaikomas? Ne $1^1/_2$ milijono ir ne 500,000 litų duodama sodui kaip buvo minėtame straipsnyje parašyta. Pirmais sodo gyvavimo metais (1923) buvo leista 100,000 litų, 1924 m. 36000 litų o šiais 1925 m. 69000 lit. iš viso per 3 metus atleista 205,000 litų už kuriuos pastatyta iš trijų pusių tvora, pastatytas šiltnamis ir katilų skyrius su centraliniu apšildymu, išvalytos 3 kūdros, apvalytas parkas nuo krūmų, pagaminta 50 langų šiltadaržiams, perkasti žemės plotai, padaryti daržai, įgyta inventorius, įvestas elektros vandentraukis, malkoms piauti motoras, atremontuoti tarnautojams butai, nupirkta užsieniuose keli šimtai medelių ir krūmų ir daug kitų smulkių darbų atlikta. Aukščiau minėta suma žinoma daugiau padaryti nieko negalima buvo, sulyginimui nurodysiu, kad žemesnioji sodininkystės mokykla 1924 metais gavo apie 120.000 litų o šiais metais mano statytis du šiltnamius, kurie kainosią apie 30000 litų, tuo pat metu kaip botanikos sodas — neturi lėšų, nė vieno šiltnamio pastatyti negali, nors dabartinis šiltnamis pilnas augalų, jame randasi 3000 su viršum puodų augalų — be šiltnamių tolesnis sodo plėtojimasis neimanomas.

Sulyginimui nurodysiu kiek ...

Jėzuitai ir mokyklos.

Tėvai jėzuitai baigia statyti namus gimnazijai ir prie jos (berniukų) internatui. Tiesa pasakius, tie namai ne naujai statomi, bet tik prie buvusių senųjų namų pristatoma trečiasis ir ketvirtasis aukštai. Namai dar nebaigti. Siemet kiek, matyt, tesuskubę tik vieną didesnį sparną. Vėliau ir kitą. Taip bent galima spręsti iš atspausdinto projekto.

Pagal šį projektą baigti namai atrodys gražus. Tik gal ne visiems tiks, bent iki šiol tinka tos ant stogo kerčių mažos kollumnėlės. Prie tokio ruimo ir masyvo jos, girdi, nederančios Taikytos prie paplokštaus stogo, kur bus galima ir pasivaikščioti. Bet tiek to Sunku daugiau spręsti, kol ne visa dar baigta.

Žodžiu, tėvų jėzuitų rengiamasi prie pilnos ir gerai apstatytos gimnazijos, kuri su viena klase gyvuoja jau nuo pernai metų.

Kitais metais atidaroma II ir III kl ir, be to, dar internatas. Kaip, matyt, iš nesenai spausdinto lapelio, kuriame nurodomos į gimnaziją ir bendrabutį priėmimo sąlygos, gimnazija prisilaikysianti klasiškos gimnazijos programos. Be lietuvių kalbos, dar būsiančios vokiečių, lotynų, prancūzų arba anglų, graikų kalbos.

Prie gimnazijos būsianti pradžios mokykla, kurioje mokiniai ruošiami gimnazijai. Savo vedamoj auklėjimo įstaigoj žada jai pavestą jaunimą auklėti ir mokyti, remiantis katalikų tikėjimo dvasia ir dėsniais.

Be to, žada rūpintis mokinių sveikata, turėti maudykles, tiksliai sutvarkytą ligonių butą, didelę žaidimų salę ir žaidimų aikštę.

Pagaliau, kaip vėl iš to paties lapelio, matyt, turėsią rūpestingai įrengtą bendrabutį. — Tiek iš tų naujienų.

Tos, be abejo, geros. Ne viena šeima tuo pasidžiaugs. Ne per senai viena provincijos inteligentė klausė, kada kas įrengs kokį gerai vedamą bendrabutį ir patobulins kai kurias mūsų mokyklas.

Dabar grįžta pas tave vaikas su diplomais, bet be tinkamo išauklėjimo.

Toji inteligentė prieš dabartinį auklėjimą kalbėjo labai karštai. Man be liko dalykas bent kiek teisinti, nors prisipažįstu ir pats ne labai tetikėjau Kaip ten sau kalbėsime, bet mūsų mokyklose beveik tik mokoma. Supratuoto auklėjimo nėra.

Gera, kai atskiri mokytojai patys tą reikalą atjaučia ir jam atsideda. To sistematingo auklėjimo nėra nei liaudies mokyklose nei aukštesnėse. Mūsų amžiaus mokykla vadovaujasi beveik vien mokomuoju principu. Ji siekia proto, bet nesiekia žmogaus širdies, jo būdo, charakterio. Ir negalima kitų kaltint, kad taip dirbant — valstybės kartais susilaukia mokyto sukčiaus, ištvirkėlio, nenaudėlio. Jaunas žmogus reikalingas auklėjimo. Auklėjamas jis žengs priekin Neauklėjamas jis ne tik neliks senoj vietoj, bet žengs atgal: netvarkomą jį dar labiau griaus visur pasitaikanti negera aplinkuma. O kur paskui tokį žmogų, kad ir su didžiausiu mokslu, padėti. Iš galvos jis aukštos vietos vertas, iš būdo, charakterio —nepasitikėjimo Pažiūrėkim, kad ir mūsų gyveniman.

Ar maž žmonių pasimainė įvairiose tarnybose? Nevienas ir kaltinamųjų suole atsisėdo. Ir vis žmonės daugiau ar mažiau mokslinti. Čia negalima kaltinti vien tų nusižengusių žmonių Čia daug kalta ir mokykla ir pati visuomenė. Ne visai kvailai darė viena žmogus, kai sutikęs kalinį jis jam kepurę keldavęs. Mes visi kalti, kad šis žmogus dabar supančiotas, sakydavo jis. Tiesa, nemaža čia bus perdėta ir gerai auklėtas susigundo pikta padaryti. Žmogaus prigimtis vis liksis silpna. Bet taip pat tiesa, kad ne vienas piktai padaro vien todel, kad nebuvo tinkamai auklėtas, dorotas stiprintas.

Bažnyčia, kiek ji su žmonėmis susiduria, tai stengiasi daryti.

Auklėja savo vaikelį motina, kai ji prie ratelio sėdėdama moko jį geru būti, Dievą ir žmones mylėti. Tik gal la — ji pati per maža temoka. Tam darbui širdies, meilės, pasiaukojimo jai užtektų; bet trūksta mokslo, sugebėjimo. Auklėja savo narius ir visuomenė, savo viešais doros įstatymais, savo papročiais, savo pamokymais. Bet josios gyvenime susimaišę gera su pikta

Besimokydami gera, jauni žmonės nemažiau ir nesunkiau išmoksta ir pikta. Čia reikia pripažinti, kad visuomenė, ne visai teatjaučia reikalą padėti išauklėti žmones: nesisergsti viešų piktų įpročių, nejaučia reikalo pasirūpinti svetimo vaiko geru būdu, nenori kito klystančio ant keturių akių pamokyti. Geriau su kitais suėję pa kalbės apie artimųjų silpnybes, bet nė pirštu neprisidės, kad tas negerasis pagerėtų. Ir dažnai pasitaiko, kad visuomenė plačiai kalba apie Jono ar Marijonos netobulumus, bet patys Jonai ar Marijonos apie tai nieko nežino.

Tai, be abejo, negeras reiškinys. Jis parodo žmonių nesolidarumą jų doros, charakterio reikale Daug padeda auklėti mokyklos. Čion patenka pati jaunystėlė, pats gerumėlis. Iš jos gali padaryti ir Raudonkrūtinių baldykilų ir rimtų visuomenės darbininkų. Tos labai pareina nuo mokyklos Tik žinoma, tas auklėjimo darbas jai turi būt privalomas. Kitaip niekis. Ir nuo mokyklų tas darbas tenka pradėt. Pirma gerai auklėjimo atžvilgiu pastatytos Mokytojų Seminarijos[1]). Iš čia tas auklėjimas eina į pradžios ar aukštesniąsias mokyklas, iš mokyklų jau sustiprintas grįžta į šeimas ir kartu į pačią visuomenę. Tai žinoma ilgas kelias, bet ir tuo ilgu keliu paėjus anksčiau ar vėliau gerų vaisių tikrai susilauksime. Nemaža sakau prie to prisideda ir dabartinės mokyklos. Tik galima pageidaut, kad tas dalykas atskirų mokytojų būtų stipriau atjaustas. Bent po vieną dieną tam reikalui energijos ir tai jau daug bus padaryta. Pagaliau nors ir ne taip greit, bet vis tik reikėtų išdirbt mokykloms auklėjimo planas. Tada nebūtų taip palaidai Tą punkčiuką baigiu sakydamas, pradėtas darbas reikia nuosekliai išvest iki galo. Puskely sustot neįmanoma. Čia immer vorwärts, nimmer zurück. Tėvai jėzuitai atidaro savo gimnaziją ir bendrabutį. Ten jie tuos du daiktus—auklėjimą ir mokymą — kaip tik pabrėžia. Tos jų gimnazijos visiems neužteks Visų jie neišauklės. Mums reikia ir savų gerų mokyklų. Jie tegu dirba, ir gerai darys, o mūsų mokyklas taip pat turime tinkamai pastatyt. Neperdaugiausia ko ir trūksta. Mokslo darbai eina, kur-ne-kur geriau ir auklėjimas pastatytas. Tik vienas dar stiprus žingsnis paakiui ir jau turime mokyklas šviečiančias jaunimo protą ir auklėjančias jo valią[2]). Tiesa, Mokykloj daugiau bus taip vokiečių vad. massenerziehung. Auklėjimas vaikų paskirai lengviau galimas gerai pastatytuose mokyklų bendrabučiuose-internatuose. Bet kol jų per maža teturime, tai tenkysimės vien pačia mokykla. O tėvai jėzuitai, turėdami vieną ir kitą, mokymo ir auklėjimo darbą, savo keliu, be abejo, varys. Mes katalikai, linkime naujai ir jaunai jų mokslo įstaigai kloties, ir tikime, kad ir pas mus ji neš tokių pat vaisių, kaip neša kituose kraštuose ir kaip senia neše Lietuvoj.

Visiems gerai žinoma, kad tėvų jėzuitų vedamos mokyklos paprastai turi pasisekimo. Tai mato ir katalikai ir jiems priešingi žmonės. Pirmieji džiaugiasi, antrieji pyksta Kai «Rytas» iš V-24 d. pranešė, kad esą baigiama statyt tėvų jėzuitų gimnazija, tai «Liet. Žinios» iš V.26 del to pat dalyko sudejavo: „Vargas tau Lietuva". Beskaitant šias „Liet. Ž." eilutes man taip skambėjo melodija: Oi varge, varge, vargeli mano. Aš tur būt atjaučiau jų širdies kentėjimus, jei širdis net liūdna dainele išsiliejo. Aš raminau, pats vienas galvodamas: taip, jėzuitų mokykloms sekasi, bet sekasi geron pusėn. Jie išaugina vaiką ir išmokslintą ir katalikо dvasioj išauklėtą. Bet jei jis paaugęs bus geras katalikas, tai Lietuva del to nelaimės dar neturės. Ji yra mačiusi gražiai ją mylinčius Valančių ir k. jau ne albant apie tebegyvenančius. Tad, del gero, doro pareigingo kataliko, kataliko su gražiai įdiegtu charakteriu. Lietuva neverks, kaip neverkia Vokietija del Markso, Austrija del Seipelio, Prancūzija del Joanos d'Arc. Gal būt „L. Ž." ne visai tinka, kad katalikai del to nemažės, bet stiprės. Bet iš to daugiau vargo turėtų būt patiems tikintiems katalikams. Juk jiems reikia ir tikėjimo tiesos išpažinti ir tikybos skelbiamoji dora stipriau užlaikyti, labiau žmonija, o ypač savo kraštas mylėt. Jiems, be abejo, daug sunkiau. Bet jie nesiskundžia. Jie tuo tik džiaugiasi. „L. Ž." žmonėms daug kas tų dalykų atkrinta. Tad ne jiems reikėtų katalikybe skųstis. O gal sunku pakęst, kad kiti tiki, jie—ne. Bet del jų ligos katalikai nekalti, kaip lygiai nekaltas ir tas, kuris gera darydamas kitame neapykantą sužadina. Tad kas kas, bet „L. Ž." del jėzuitų galėjo būt ramios. Gali pasakyti tedirba sau tie katalikai su katalikiškais jėzuitais. O jei jie daugiau katalikiškų žuvelių sužvejos—tai jų dalykas. Iki manęs gal nedaeis. O daeis, tai daugiausia paklaus gal noriu kataliku būti; man valia įvairiai atsakyti, žodžiu, kaip išmintis ir gera valia padiktuos.

Bet, kad „iš visų civilizuotųjų valstybių varomi (jėzuitai), kaip politiniai intriigantai, žmonių dvasios nuodytojai ir laimės ir kultūros priešininkai („L. Ž. iš V.26) — tai kaip Lietuva gali atsilikt. Taip, 18 šimtm. civilizacijos jie buvo ne tik išvaryti, bet net pats ordenas panaikintas. Pop. Klemensas XIV kelių valstybių reikalaujamas 1773 m. ordeną uždarė. Tik Rusų Kotrina II juos paliko. Ji tais pačiais metais rašė Klemensui XIV: „Aš būčiau neteisinga savo pavaldiniams Baltgudijoj, jei aš panorėčiau pavogt iš jų jiems naudingą ordeną". XX šimtmety kiek kitaip. Dabartinė rusų civilizacija jėzuitų nebeturi ir bent dabar jų neįsileis. Kituose kraštuose jėzuitų yra. Turiu prieš akis statistikos žinių iš 1921 m. Ten parašyta: Austrijos provincijoj (jėzuitų ordenas ploto atžvilgiu dalomas į asistencijas, o šis į provincijas) yra 208 tėvai, 62 scholastikai[3]), 89 broliai — visų 359 žmonių. Belgijos provincijoj: 690 tėvų, 107 scholastikai, 197 broliukai — visų 1294 žmonių. Vokiečių provincijoj: 667 tėvai, 264 scholastikai, 306 broliai — visų 1257 žmonių. Vengrijos provincijoj: 90 tėvų, 59 scholastikai, 45 br. — visų 195 žm. Golandijos prov.: 296 tėv., 164 schol., 127 brolių — visų 587 žm. Lenkų prov.: 232 t., 90 schl., 142 br., — visų 464. Prancuzų asistencijoj: 1673 tėv., 599 schol., 536 br., — visų 2808. Airių, Anglų ir Kanadų provincijose: 808 t., 549 schol., 296 br. — visų 1653. Amerikos asistencijoj (su keturiomis provincijomis). 1265 tėv., 1226 schol., 437 br. — visų 2928.

Ispanijos asistencijoj su septyniomis provincijomis: 1753 t., 1143 sch. 1364 br. visų 4261. Italijos asistencijoj su penkiomis provincijomis: 759 t. 338 schol., 365 br. — visų 1462. Bendras skaičius jėzuitų tose šešiose asistencijose: tėvų 8586, scholastikų 4957, brolių 3997, — visų 17.540 Tiek 1921 m. Dabar jų kiek daugiau. Tad, pasirodo, kad bent 1921 m. civilizuotas pasaulis kiek kitaip manė negu L. Ž. 115 nr.

Bet vėl, kaip sugyvent su jėzuitais kad jų doros mokslas toks nevykęs („L. Ž." kartoja neva jėzuitų dėsnį tikslas pateisina priemones, o ...„Žemaitis" jėzuitų doros mokslą. Taip. Jėzuitai moko, kad tikslas pateisina priemones. Užtenka pasiskaityt, kad ir tokį Busenbaumą ir pamatyti sakinį „tikslas pateisina priemones", tik beje. su priedeliu „*kai tikslas geras, o priemonė mažiausia in deferentiška*„. Gali išeit pasivaikščiot kad tyčia nuo pareigos išbėgtumei, ir pasivaikščioti, kad sau sveikatą sustiprintumei. Du skirtingi tikslai. Pats vaikščiojimas paprastai indeferentiškas daiktas, bet pritaikytas prie tikslo virsta geru ar piktu. *Ta prasme* pasakytą mintį „tikslas pateisina priemonę" ne tik aš nora ir ne jėzuitas būda-

1) Tas reikalas, girdėt, pas mus aprūpinta palyginant gerai, nors gal ir ne visur. P. V.

2) Bet, kai vieni tai jaunai kultūros įstaigai deda daug vilties, tai kiti, būtent, antikatalikiškoji spauda išeina prieš ją ir bendrai jėzuitus su piktasi ginklais.

3) Scholastikai — ką mokslus ...

užlaikymui kiti užsienio botanikos sodai: Genevos—sodas vienas iš mažiausių Europoje gauna užlaikymui metams apie 100.000 frankų ir didesnieji sodai, sakysime kaip Petrapilio sodas gaudavo prieš karą apie 125.000 rublių užlaikymui, o pas mus reikalinga dar tik steigti, leisti pinigus augalams pirkti plotams perdirbti ir t.t.

Seimo biudžeto komisija užjautė sunkų mūsų sodo padėjimą ir iš savo pusės buvo pridėjusi 100.000 litų tvorai aptvert, bet esant sunkiam finansiniam padėjimui krašte, Ministerių Kabinetas rado reikalingu sąmatą sumažinti ligi 69.000 litų—su ta suma nei pastatyti šiltnamių, nei aptverti tvoros negalima.

Sodo administracija 1½ milijono litų nemano prašyti, bet jeigu gautų iš valdžios tiktai 150.000 litų tai galėtų savo oranžerėjas praplėsti ir parvežtų Kaunan savo pirktus ir paaukotus augalus iš Rietavo ir Žagarės dvarų. Tai būtų didelė parama botanikos sodui, nes galima būtų sėkmingai auginti įvairių kraštų augalai ir daug galima būtų laimėti tarptautiniuose sodų santykiuose ir savo krašto liaudies švietime ir mes aplenktume kitas jaunas kalmynines valstybes. Apskritai, kada sodas savo plotą sutvarkys, jis bus vienas iš gražiausių ir geriausių sodų Europoj. Jo užimamojo ploto padėjimas, su savo kūdromis, tvirtovės pilimais, tinka įvairioms kultūroms, ir tą man tikrina ne vienas iš užvažiuojančių užsienio asmenų.

Sodo administracijai tenka pakelti didelių sunkumų iš vienos pusės lėšas išgaunant, kurių duodama labai maža, iš kitos — telsinantis prieš visuomenę, kodel taip maža padaryta, arba kodel tas ir tas nedaroma. Kokiose sąlygose gaunama dirbti botanikos sode—geral žino visi studentai gamininkai, kurie vietoje specializuojasi klausydami specialės paskaitas ir atlikdami praktikos darbus, žino jie taip pat kokiose sąlygose gyvena sodo personalas.

Pirmais gyvavimo metais, sodas neturėjo nei saujos tinkamos augalams į puodus žemės, tai gali būti paruošta tik metų metais, neturėjo nei gerų nusimanančių savo darbą sodininkų, žinančių botanikos soduose auginamų augalų kultūrų. Iš karto apdirbti visas žemės plotas yra negalima, išaiškinti galima tuo, kad vietomis dar ir dabar riogso namų griuvėsiai, kurie esamomis sode jėgomis negali būti dabar nuvalyti ir nuvežti, iš antros pusės ruošiamasi užsodinti tušti plotai — dekoratyviais medžiais, krūmais ir daugmetiniais augalais, medžiaga tam sudygusi ir rudenį manoma užsodinti medelynai rengiami už tvirtovės pilimų, tokiu būdu sodas turės savo sodinimui medžiagos, kaip apskaityta, viso apie 200 rūšių.

Ar galima koordinuoti darbus sodininkystės mokyklos su botanikos sodu? Kaip pavyzdį galiu nurodyti, kad prieš karą Petrapilio botanikos sode buvo sodininkystės mokykla, kurios kursas buvo praeinamas per 3 metus ir baigę ją asmenys gaudavo sodininkų padėjėjų vietas.

Vakarų Europoje sodininkystės mokyklos yra visai skyrium nuo botanikos sodų, nes siekiai jų visai skirtingi: valsinė sodininkystė ir daržininkystė į botanikos sodų sritį neįeina.

Dėl skubaus sodo sutvarkymo reikia pasakyti štai ką: Berlyno botanikos sodas savo sodą iš miesto centro perkeldamas į užmiestį, nors turėjo visą, per daugybę metų paruoštą medžiagą, kėlėsi 10 metų. Tuo tarpu pas mus Kaune tenka auginti viską iš sėklų gaunamų pakaitoms, iš kurių neretai 10 procentų dygsta ir tai tik specialei daiginant. Tolimų kraštų augalai, augantieji šiltnamiuose, reikalinga prie klimato pratinti, todel ir botanikos sodai įrenglami tik metų metais.

Pas mus apdirbant žemės plotai, reikia pirmiausia iškasti plytos ir akmenys, kurių pilna žemė, paskui perkasinėti sunki molinė žemė, išpurenti, užtręšti. Visą plotą apie 20 ha su 10 padieinių moterų darbininkių ir keliais sodininkais sunku apdirbti, be to, nesant aptvertam sodui mūsų nesusipratę piliečiai naikina pasodintus medelius ir augalus, išraudami iš šaknų, laužydami šakas ir t. t. Taip pat aplinkiai gyventojai naktimis sodo teritorijoje gano gyvulius.

Aš tikiu, kad su laiku mūsų valdžia išgalės sodui tiekti daugiau lėšų kaip dabartiniu laiku, taip pat tikiu kad tam reikalui paaukos gal ir mūsų piniguočiai oranžerėjų statybai ir sodo sutvarkymui, kaip tai daro Švedijos, Šveicarijos, Anglijos ir Vokietijos piliečiai. Esu įsitikinęs, kad bus pastatyta tvora ir praplatintos oranžerėjos, bus tuomet atliktos didžiausios kliūtys, trukdančios mūsų sodui plėstis.

Prof. *K. Regelis*

Lietuvoje.

Vilniuje.

Lietuvių procesija ir lenkų policijos gaujos.

VILNIUS, VI-8 (Elta). »Vilniaus Aidas« rašo: »Sekminių pirmą dieną Lietuvių maldininkai aplankė Kalvarijas. Dalyvavo ir provincijos maldininkų: dukštiečių, gervėtiškių, valkininkiečių, tačiau vadovavo Šv. Mikolojaus parapija su savo klebonu kun. Čibiru pryšaky. Lietuvių procesija buvo viena didžiausių procesijų, kokių tik esti Kalvarijose.

Prieš pat procesiją kai kurie lenkų laikraščiai paskelbė aiškiai provokatoriškų žinių, kad Nepriklausomoj Lietuvoj rengiasi į Kalvarijas dideli lietuvių maldininkų būriai, mėtą net tam tikrų atsišaukimų lenkų pasienio sargybai ir t. t. Tieslog keista daros, kad visiems tokiems plepalams įtiki tokie valdžios organai, kaip vyriausybės komisaras ir slunčia į lietuvių procesiją sustiprintus policijos būrius ir tam tikrą valdininką (žinoma p. Žylinskį, kuri Vilniaus lietuviai praminė visų prezidiumų „garbės nariu"). Nejaugi rimtai manė, kad lietuvių maldininkai ims mitinguoti, o kun. Čibiras kapa apsivilkęs vietoj religinių pamokslų pradės sakyti politinės kalbas. O gal įtikėjo „Dz. Wil." redakcijoj sugalvotais plepalais, kad šiomis dienomis atvyks iš Nepriklausomos Lietuvos šaulių būriai?«

Kaune.

Siandieną (VI-9) Ožeškienės g-vė 3 Nr. įvyks Kr. Dem. partijos Centro Komiteto posėdis.

Teisių Fakulteto Taryba savo posėdy 1925. VI-2 d. svarstė Seimo dviem skaitymais priimtą šį įstatymo projektą: «Teisingumo Ministeriui sutikus, teismo tarnautojai turi teisės dirbti mokslo darbą profesoriais aukštosiose mokyklose ir būti teisės dėstytojais aukštesnėse mokyklose» (Pastaba prie str. 246 Teismo sutvarkymo įstatymo) ir nutarė kreiptis į poną Švietimo Ministerį prašant padaryti kas galima, kad iš to įstatymo projekto būtų išbraukti žodžiai: «Teisingumo Ministeriui sutikus».

Rambyno šventės birželio mėn. 20—21 d. programa.

I. Birželio mėn. 20 d.

1) 23 val. uždegimas ugnių, 2) pasveikinimai M. Jankaus, Šaulių Sąjungos atstovo ir Tautos Himnas, 3) Dainos, 4) demonstravimas filmų: „Klaipėdos Krašto atvadavimas" ir „Gegužės 15 d. šventės iškilmės", 5) šokiai, žaislai ir t. t.

II. Birželio mėn. 21 d.

1) 8 val. pamaldos dr. Galgalaičio, 2) 10 val. prakalba Vidūno ir Tautos Himnas, 3) Dainos, 4) Sportas, 5) žaislai, 6) oficiali šventės pabaiga; M. Jankaus ir Šaulių Sąjungos atstovo kalbos ir Tautos Himnas.

Dainas atliks Tilžės Giedorių choras, Klaipėdos Konservatorijos choras, Kauno Šaulių choras ir kiti Mažosios Lietuvos chorai.

Mažosios Lietuvos organizacijos ir pavieni asmenys intensyviai rengiasi prie šventės ir laukia didelio skaičiaus svečių iš Didžiosios Lietuvos. Todel neapvilkime mūsų brolių lietuvninkų—visi važiuokime į Rambyną. Užsirašyti ekskursijon galima Liet. Šaulių Sąjungoje, Laisvės Alėja 26 Nr. Bilietų kainos nuo 6 iki 15 litų.

Dievo Kūno procesija Kaune. Iškilmingoji Dievo Kūno procesija Kaune įvyks šių metų birželio 11 d. per Dievo Kūno šventę. Iš Katedros Bazilikos bus einama į Įgulos bažnyčią. Keturios Evangelijos bus giedamos šiose vietose: 1-ji Bazilikoje, 2-ji Dominikonų bažnyčioje, 3-ji ties Šarlčių bažnyčia, 4-ji ties Įgulos bažnyčia, kur bus Švenčiausiuoju Sakramentu laiminamas ir čia pat procesijos užbaiga.

Procesijoje dalyvauja visos Kauno bažnyčios ir katalikų organizacijos. Visose Kauno bažnyčiose, be Bazilikos, tą dieną pamaldos laikomos 9 val. (kur būtų reikalo, ir anksčiau), kad savo laiku būtų galima suspėti atvykti į Baziliką.

Visos bažnyčios ir procesijoje dalyvaujančios organizacijos sakytąją dieną 10 val. 15 min susirenka Bazilikos šventoriuje, kur vadovaujamos vyriausio tvarkdario, sustoja tinkama tvarka.

Lygiai 10 val. 30 min. Bazilikoje prasideda iškilmingosios Šv. Mišios, o 11 val. 15 min. — procesija. Šv. Mišias laikys ir procesiją ves Jo Ekscelencija Vyskupas Skvireckas.

Vyriausiajam Tvarkdariui davus atatinkamą ženklą, eisena prasideda ir visą laiką eina šia tvarka:

1 Bazilikos kryžius ir vėliavėlės.
2. Karmelitų bažnyčia.
3. Lietuvių vaikų prieglaudos.
4. Lietuvių mokyklos.
5. Lietuvių draugijos ir organizacijos.
6. Lenkų prieglaudos, mokyklos ir organizacijos.
7. Benediktinų bažnyčia.
8. Šarlčių bažnyčia.
9. Šv. Trejybės bažnyčia.
10. Šančių bažnyčia.
11. Katedros Bazilikos bažnyčia.
12. Tretininkų vėliava.
13. Šv. Sakramento brolijos vėliava.
14. Dvasininkai ir klierikai.
15. Lietuvos Universitetas.
16. Seimo nariai.
17. Kapitulos nariai.
18. Celebransas ir asista.

Visi miesto gyventojai prašomi tą dieną įmanomai gražiau papuošti savo namus šv. paveikslais, bažn. insignijomis, uždegtomis žvakėmis, vainikais, vėliavomis ir t. t.

I Pastaba. Organizacijos procesijoje dalyvauja su savo insignijomis, chorais, orkestrais.

II Pastaba. Jeigu birželio 11 d. bus lytus, tai procesija atidedama kitam sekmadieniui.

Visais procesijos reikalais prašoma kreiptis į Bazilikos Vice-prepozitą.

Studentų ir moksleivių ateitininkų choro repeticija šaukiama antradienį, birželio 9 d., Šaulių Sąjungos salėje.

Pradžia 9 val. vak.

Valdyba.

Mūsų keliai. Esamomis žiniomis, Lietuvoj pirmos rūšies vieškelių bendras ilgis siekia 10.764 klm. Antros ir trečios rūšių vieškelių visoj Lietuvoj esama apie 30.000 klm.

Steigia Dainos skyrių Klaipėdoje. Dainos draugijos narių gyvenančių Klaipėdoje iniciatyva ir susitarimu su Mažosios Lietuvos veikėjais menininkais, kurie šiai kultūros idėjai pritaria, sumanyta įkurti Dainos skyrius Klaipėdoje ir plėsti lietuvių meną Mažosios Lietuvos jaunimo, inteligentijos ir liaudies tarpe. Dirva šiam tikslui yra visai patogi. Mažosios Lietuvos beaugantis jaunimas ypač pasigenda savos tautos meno. Jis nori bręsti tautinėje lietuvių dvasioje. To siekiant reikia susiburti į vieną tvirtą organizaciją, kuri sugebėtų kartą atsistojus ne stovėti vietoje, bet nuolat tobulėti ir žengti pirmyn. Suprasdamas tą būtiną sąlygą tautybei galvinti, Mažosios Lietuvos inteligentų ir visuomenės darbuotojų būrelis, nutarė įkurti iš karto Klaipėdoje, o vėliau ir kitose apylinkėse Dainos skyrius. Organizacinį darbą veda dail. A. Brakas padedant konservatorijos direkt. prof Šimkui ir muzik. Žilevičiui. Ponas A. Brakas šiuo reikalu vakar atvyko Kaunan pasitarti su Dainos centru ir gauti vietoje Draugijai įkurti reikiamos propagandai literatūros ir informacijų. Birželio 7 d. Klaipėdoje buvo įvykęs vietos veikėjų pasitarimas. Steigiamasis skyriaus susirinkimas įvyksta rytoj šio mėn. 10 d. 7 val. vakare Lietuvių klube Klaipėdoje. *St.*

Valančiaus (buv. Pavasario) Liaudies Universiteto lektoriai kviečiami susirinkti Tarybos posėdin, kuris įvyks Krikšč. Demokratų Klube š. m. birželio 10 d. (trečiadienį) 20 val. Darbų tvarkoje numatoma pranešimas, Senato prezidiumo rinkimas, ateinančių metų veikimas etc.

V. L. U. Rektorius.

Kauno ateitininkų kuopos nariai paėmę laikotarpy 1922—23 m. iš kuopos knygyno knygas prašomi jas grąžinti nevėliau š. m. birželio m. 13 d.

Knygos priimamos kiekvieną dieną išskyrus šventadienius, nuo 3—4 val. p. p. Viešame Lietuvių Knygyne, Vilniaus g-vė Nr. 2.

Kauno at-kų kuopos knygyninkas.

Birželio 8 d. į Kauną atvyko eilinėn konferencijon mūsų atstoval didesnėse valstybėse pp. E. Galvanauskas iš Londono, J. Baltrušaitis iš Maskvos ir Sidzikauskas iš Berlyno, pakviesti padaryti platesnių pranešimų apie kraštus, kuriuose jie atstovauja Lietuvai, ir ta proga pasitarti svarbesniais einamaisiais klausimais. Naujai paskirtasai mūsų pasiuntinys Paryžiuj (ligšiol tar Romoj) p. P. Klimas dėl žmonos ligos negalėjo atvykti.

Svečiai, kaip numatoma, žada viešėti Kaune 5 - 6 dienas." (Elta).

Nuo birželio 24 d. iki liepos 1 d. Universiteto rūmuose rengiama Antano Aleksandravičiaus skulptūros kūrinių paroda. Parodoj bus išstatyta grupių, figūrų, paminklų projektai, biustų, reliefų ir skulptūros reprodukcijų. Iš viso apie 150 eksponatų, kurių tarpe Didž. Lietuvos kunigaikščių, senųjų ir jaunųjų veikėjų, muzikų, artistų ir kit atvaizdai. (Elta).

Lietuva atsistatydina. Technikos inspekcijos žiniomis, atliktų 1924 metais statybos darbų visoj Lietuvoj statistika tokia: tikybinių namų pastatyta 5, viešo naudojimosi—45, pramonės — 23, gyvenamųjų namų miestuos ir miesteliuos - 1525, negyvenamųjų—941, gyvenamųjų namų sodžiuos — 6144, negyvenamųjų - 8468, savivaldybių prižiūrimų tiltų naujai pastatyta - 2,052, atremontuota - 4,091, atremontuota savivaldybių prižiūrimų mokyklų—216, valstybinių mokyklų—42, namų prieglaudoms—8, ligoninių—10, kitokių trobesių—1. Čia neįskaitomi trobesiai mokykloms, ligoninėms ir prieglaudoms, kurios yra privatinėse rankose.

Palyginus 1923 ir 1924 m. statybos eigą pasirodo, kad Kauno ir Panevėžio miestuos statyba energingai kyla, Šiaulių mieste didelė statybos pažanga atslūgo ir artėja į normales vėžes, o Ukmergės mieste statyba turi tendencijos mažėti. 1924 m. ypač pakilo kaimo statyba; palyginus su 1924 m. ji padidėjo 75%.

Patvirtino. Per 1924 m. technikos inspekcija patvirtino viešų trobesių braižinius ir leido statyti: trobesių kinoteatrams—17, gimnazijų—2, teatrų—2, loto klubų—3, ligoninių—2, pasažų (krautuvėms)—1, pradžios mokyklų—3, namų savivaldybėms — 1, bažnyčių—6, remontuoti bažnyčių—2, namų sinagogai—1, mokytojų seminarijų—1, paveikslų galerijų (Čiurlionies) —1, ūkio mokyklų—1, kalėjimų—1, ugniagėsių sandėlių—1, pirčių—1, kitokių trobesių—4. Padaryta miestų planavimo, aikščių, gatvių, dvarų žemės sutvarkymo 14 planų. Be to, technikos inspekcijos žinioj yra 32 valstybiniai gyvenamieji namai ir 50 ūkio trobesių, kurie įkainojami 2.074.000 Lt. sumai.

Bus įdomi byla. Vienam Lietuvos Universiteto studentui pernai pabaigusiam teisių fakultetą pavyko gauti stipendiją ir jis laimingai išvyko į užsienius tęsti toliau aukštąjį mokslą. Nespėjus įkelti kojos į studijų miestą, Kaune pasklido įvairių gandų apie jo nepaprastus nuotykius naujoje vietoje. Del paleistų gandų jo draugai Kaune parašė jam laišką atsiklausdami ar tai atatinka tiesai. Sužinojęs visą apie save paleistą žinių istoriją, jis nustebo ir tuojau parašė į Kauną, kad paleistiems plepalams netikėtų, nes esąs tai gryniausias melas ir daromas kokio pikto ir norinčio jam keršyti žmogaus.

Dabar paleidus atostogų sakomas studentas sugrįžo Kaunan ir žada reikalauti satisfakcijos teisme patraukdamas tieson už skleidimą asmens garbę žeminančių žinių keliasdešimt asmenų, kurių tarpe nemaža yra: aukštų ponų ir ponių. Byla būsianti neužilgo svarstoma pas II nuovados Taikos Teisėją. Šios rūšies ir šio masto byla bus tur būt pirma mūsų teismo istorijoje.

Nugirdęs.

Šiaulių kronika.

(*Mūsų korespondento*).

Birželio 7 d. Švietimo Ministeris Jr. Jokantas visiškai incognito atvažiavo į Šiaulius ir vakar atsilankė į valstybinę gimnaziją lotynų kalbos egzaminuose įnešdamas paniką tarp mokytojų ir mokinių.

Laisvamanių laidotuvės.

Birželio 7 d laisvamaniai palaidojo ekskunigo Dembskio kūno pelenus sudėtus tam tikroj žalioj puodynėj.

Biržos biuletenis.

Kaunas, 1925 m. birželio mėn. 8 d.

Valiuta:		Sutarta	Perka	Parduoda
Naujorkas	(ček.	10,12	—	10,12
	(not.	—	10,13	10,15
	(kab.	—	10,15	10,16
Londonas 1 sv. st.		49,275	—	—
Berlynas 100 mk.		—	241,80	242,20
Kopenhaga 100 kr.		—	189	190
Ryga 100 latų		—	194,75	195,10
Amsterdam. 100 gld.		—	407,10	408,5
Paryžius 100 fr.		—	48,75	49,25
Maskva 1 červonc.		52,30	—	—

Paskutinės žinios.

Liaudies universiteto atidarymas Telšiuose.

TELŠIAI, (Savas korespondentas). Sekmadienį, birželio mėn. 7 d. Telšiuose įvyko iškilmingos „Pavasario" liaudies universiteto įkurtuvės. Ta proga, po pamaldų, buvo suruoštas didelis mitingas miesto aikštėj, ties Valančiaus gimnazija. Tarp kitų kalbų sveikinimų, kurias sakė įvairių mūsų vietos organizacijų atstovai, kalbėjo, sveikindami naujai kuriamąjį universitetą atvykę į iškilmes iš Kauno gerb. *Krašto Apsaugos Ministeris Pulkininkas Daukantas, Generolas Nagevičius ir Seimo aistovas kun. Dagilis*, kuris sveikino Liet. Krikšč. Demokratų Partijos Centro Komiteto vardu. Mitinge, kaip ir visose iškilmėse, dalyvavo didelės plačios apylinkės sodiečių minios. Mitingas ir visa pasisekę puikiausiai. Dienos metu buvo suruošti vietos sportininkų žaidimai ir gegužinė. Dieną prieš tai Telšiuose buvo rajono mokytojų suvažiavimas. Jo dalyviai mokytojai katalikai suruošė liaudies universiteto atidarymui pagerbti Piliečių Klube vakarienę, kurioje dalyvavo minėtieji gerbiamieji svečiai. Vakarienė buvo be svaiginamų gėrimų bet nuotaika buvo visų kuo linksmiausia. Pažymėtina, kad Telšių miesto burmistras socialistas p. Abramavičius nors ir buvo kviestas, nesiteikė dalyvauti nei universiteto atidarymo iškilmėse, sveikinimo prakalbose nei vakarienėj. Matyti, tiek ir terūpi mūsų ponams socialistams liaudies švietimas ir jo reikalai.

Dzūkų pavasarininkų kongresas Alytuje.

Pirmajam „Pavasario" Sąjungos Dzūkų Regijono Kongresui šaukti Komiteto nustatytos galutinai Kongresui š. m. *rugpiūčio mėn. 28, 29 ir 30 dienos.* Kongresas vyks Alytuje. Programa palieka toji, kuri buvo pirmiau paskelbta (paskaitos, vaikštynės, 1-oji dzūkų dainų diena, 1-oji dzūkų tautodailės ir rankdarbių paroda, olimpiada). Vyriausiuoju Kongreso organizatorium ir tvarkytoju paskirtas k-to pirmininkas *Liūdas Gira*. Tačiau Alytuj sudarytas technikinis kongresui ruošti komitetas. *a.*

Suimta.

KONSTANTINOPOLIS, VI-8 (Elta). Konstantinopoly suimta 60 žmonių, kurie buvo itariami darę planus sugrąžinti buvusį sultoną į sostą.

Mirė nuo karščio.

NAUJORKAS, VI-8 (Elta). Birželio 7 dieną Naujorke mirė nuo didelio karščio 100 žmonių.

Vokiečiai svarsto.

BERLYNAS, VI-8 (Elta). „Berliner Tageblatt" praneša, kad Vokiečių atsakymas į Santarvės nusiginklavimo notą negalėsiąs būti greit paruoštas. Pirmoj eilėj notą apsvarstysiančios atskiros ministerijos, paskum ji būsianti svarstoma tam tikslui sušauktam ministerių kabineto posėdy, vėliau Vokiečių vyriausybė susižinosianti del ginčytinų klausimų su militarinės kontrolės komisija. Tų pasitarimų terminas pareisiąs nuo to, kaip greit atskiros ministerijos apsvarstysiančios ir patiekšiančios vyriausybei savo nuomonę del notos.

Kataliko sudaryta ne kabinete dalyvausią ir socialistai

BRIUSELIS, VI-8 (Elta). Spėjama, kad naujam Belgų ministerių kabinete Poullet be ministerio pirmininko paimsiąs ir teisingumo ministerio vietą, o Vandervalde būsiąs naujam kabinete užsienių reikalų ministeriu. Be to, minimos socialistų Vantersundo ir Anderseelė pavardės kaip kandidatų į ministerių vietas.

Darbininkai taip pat dalyvauja.

BRIUSELIS, VI-8 (Elta). Belgų darbininkų kongresas daugumą balsų nutarė dalyvauti vyriausybėj, sudarytoj iš katalikų ir socialistų.